

Vad tycker barnen själva? En kvalitativ intervjustudie

Margareta Östman
2009-03-31
margareta.ostman@mah.se

Publikationer i internationella tidskrifter

- **Axelsson-Östman M.** Children in families with a mentally ill member. Who Cares? *Medicine and Law* 1996;15;249-255
- **Östman M, Hansson L.** Children in families with a severely ill member. Prevalence and needs for support. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*; 2002; 37:243-248.
- **Östman M, Eidevall L.** Illuminating patients with children up to 18 years of age – a one-day-inventory study in a psychiatric service. *Nord J Psychiatry* 2005;59:388-392.
- **Östman M.** Interviews with children of persons with a severe mental illness – Investigating their everyday situation. *Nord J Psychiatry*, 2008;62:354-359.
- **Östman M, Afzelius M.** Childrens Representatives in Psychiatric Services – What is the Outcome? *International J Social Psychiatry*, in press.

Publikationer på svenska

- **Östman M.** Utvärdering av IMBUS i Lund – En gruppverksamhet för barn som har föräldrar med psykisk sjukdom. Lund 2002.
- **Östman M.** Barnombud i psykiatrin – i vems intresse? Hälsa och samhälles FoU-rapporter, Malmö, 2008.

Barn till migrerade föräldrar med psykisk sjukdom

- Saknas forskning inom området
- Finns forskning med fokus på förälderns psykiska ohälsa; samt den rädsla föräldern upplever att förlora vårdnaden om barnet

Hinder för forskning

- Oerhört svårt att rekrytera barn!!!!
Tänkbara orsaker
- Få ser barnen trots skäl för att oroa sig
- Verksamheter som arbetar med barnen vill inte ha insyn
- Tillit till forskning saknas/forskningen ställer inte adekvata frågeställningar
- Ingen önskan att sätta röster på dessa barn

Endagsinventering

- Omkring en tredjedel av föräldrarna hade minderåriga barn (upp till 18 år)
- 63 % av föräldrarna med psykisk sjukdom berättat för barnen om sin psykiska ohälsa
- 12 % av barnen fått information från psykiatrin om förälderns sjukdom

Utvärdering av IMBUS, Lund

- Effekter hos barnen:
 - - Förhindrar barns ensamhet
 - - Dialog om barnens situation underlättar
 - - Förbättrar självkänsla, avlastar skuld
 - - Bidrar till ökad trygghet

Intervjustudie med barn

- Åtta barn i åldrarna 10-18 år , fem flickor
- Sju av barnen levde tillsammans med den sjuke föräldern
- Sju av föräldrarna var kvinnor
- Fyra hade schizofrenidiagnos och fyra hade en affektiv sjukdom
- Föräldern hade haft sin sjukdom mellan två och tolv år (i snitt sju år)
- Alla föräldrar hade varit inlagda på psykiatrisk klinik mer än en gång

Intervjuområden

- Barnets vetskap och önskemål om vetskap om förälderns sjukdom
- Situationer i livet som är svåra att hantera
- Situationer i livet som är lätta att hantera
- Omgivningens reaktioner
- Behov och förekomst av stöd och hjälp i situationen

En ögonblicksbild

- Min pappas sjukdom gör att det inte är bra för mig.....han vill bara sitta hemma och röka och sova på dagarna för på nätterna är han uppe och stökar och stör oss.....bara mina två bästa kompisar vet om det.....det är den största hemlisen att min pappa är sjuk.....jag har inte sagt vilken sjukdom det är, bara sjuk....mina lärare har aldrig pratat med mig om min pappas sjukdom trots att mamma talat med dom.....

Minderåriga barn

- Upplever lättnad när de får tala med andra om situationen
- Har stort behov av stöd från ett socialt nätverk
- Har varma känslor för sina föräldrar
- Upplever sig mer mogna än jämnåriga (tonåringar)

Minderåriga barn

- Upplever rädsla
- Upplever skuld
- Upplever ensamhet
- Tar stort ansvar gentemot den sjuke föräldern
- Svårt se hur föräldern förändras
- Upplever stigmatisering av familjen
- Saknar vuxna att tala med

Minderåriga barn (associerad stigma)

- Familjen betraktas av andra som annorlunda
- Folk är rädda för personer med psykisk sjukdom
- Barnet är/blir irriterat och argt på den föräldern som beter sig underligt
- Barnet orkar inte med att se och vistas hos föräldern, utan ger sig hemifrån

Stöd till barnen

- Enskilda satsningar på varje barn
- Stödja det naturliga nätverket kring varje barn, samt se när det brister
- Samverkan mellan flera discipliner
- Mångfald i utbudet
